

Betänkandet (SOU 2021:87) ”Granskning av utländska direktinvesteringar”

(Diarienummer: Ju2021/03838)

TU – Medier i Sverige (TU) har tagit del av rubricerat betänkande och får anföra följande.

TU begränsar sitt yttrande till att huvudsakligen behandla betänkandets överväganden om direktinvesteringar på medieområdet.

Sammanfattning

- TU delar utredningens bedömning om betydelsen av ett öppet svenskt investeringsklimat, men konstaterar att detta också medför risker.
- TU tillstyrker utredningens alternativa förslag om att inkludera medieområdet i den tilltänkta lagstiftningen.

Utredningsförslaget

Utredningen har haft i uppdrag att föreslå hur ett svenskt system för granskning av utländska direktinvesteringar i svenska företag på skyddsvärda områden ska utformas.

TU delar den allmänna bedömningen om Sveriges beroende av handel med andra länder och att det därför är angeläget med ett öppet svenskt investeringsklimat. Samtidigt delar TU bedömningen att strategiska uppköp eller investeringar inom skyddsvärda områden innebär risker, när investeraren har ”koppling till slutna, odemokratiska och antagonistiska stater”.

Utredningen lämnar här förslag om ett anmälnings- och granskningssystem, men väljer att undanta medieområdet från detta system. Utredningen lämnar dock ett beredningsunderlag för att, om så skulle anses önskvärt, även medieområdet skulle kunna omfattas.

TU:s synpunkter

Enligt TU:s mening bör, så långt möjligt, medieområdet undantas från begränsande statliga regleringar.

Medieområdet är samtidigt – och i synnerhet - ett ”skyddsvärt område”.

Som utredningen framhåller så är det ett område som redan har ett starkt skydd i grundlag, vilket påkallar försiktighet med regleringar. TU vill här särskilt framhålla det starka skydd som gäller för etableringsfriheten och för framställningen och spridningen av grundlagsskyddade medier.

Tryckfrihetsförordningen (TF) och yttrandefrihetsgrundlagen (YGL) innehåller (14 kap. 5 § TF och 12 kap 3 § YGL) vidare möjligheter att begränsa yttrandefriheten för andra än svenska medborgare och svenska juridiska personer. En sådan begränsning finns i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens område (2 kap. 1 §), där det föreskrivs att endast medborgare inom EES-området får äga en periodisk skrift som trycks i Sverige.

I utredningen redovisas, som ovan nämnts, också ett alternativt förslag (beredningsunderlag) om hur ett granskningssystem skulle kunna utformas i förenlighet med TF och YGL.

Utredningen har här valt att koppla ett eventuellt granskningssystem till begreppet ”allmänna nyhetsmedier” i mediestödsförordningen (2018:2053). TU konstaterar här att mediestödet för närvarande är under översyn och att en ny stödordning är avsedd att gälla fr o m 2024.

Vid en sammantagen bedömning finner TU att då det sålunda är lagtekniskt och konstitutionellt möjligt att inkludera medieområdet i den nya lagen, så bör detta alternativ i första hand övervägas. Även om det går att undgå en reglering med bulvanägande och utnämning av en utgivare som t ex är svensk medborgare, så skulle blott prövningen kunna vara avskräckande för en påverkansoperation syftande att till ta kontroll över massmedier i Sverige.

Sammanfattningsvis förordar därför TU utredningens alternativa förslag om att inkludera medieområdet i den nya lagen och avstyrker förslaget om att exkludera medieområdet från den tilltänkta lagstiftningen.

Stockholm den 22 februari 2022

TU – Medier i Sverige

Johan Taubert
VD

Per Hultengård
Jurist